

(1) בראשית פרק מה

(יד) ויפל על צווארי בנימין אחיו ויבך ויבגמון פכה על צוואריו:
(טו) וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו:

(2) אבן עזרא בראשית פרק מה פסוק יד

על צווארי: ימצא לשון רבים ויחיד, ועם תוספות נו"ן.

(3) חזקוני בראשית פרק מה פסוק יד

על צווארי משני צדדי הצואר שבשביל שהוא כפול נכתב בלשון רבים:

(4) העמק דבר על בראשית פרק מה פסוק יד

ויפל על צווארי. שני צדדי הצואר מיקרי צווארי היינו שנפל על כתף א' ואח"כ על השני מרוב אהבה:

(5) רש"י בראשית פרק מה פסוק יד

ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך, על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופן ליחרב: ובנימין בכה על צוואריו, על משכן שילה שעתידין להיות בחלקו של יוסף וסופו ליחרב:

(6) מדרש רבה בראשית פרשה צג פסקה יב

(יב) ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך וכי שני צווארים היו לו לבנימין אלא אמר רבי אלעזר בן פדת יוסף ראה ברוח הקודש ששני בית המקדשות עתידין ליבנות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב ובנימין בכה על צוואריו ראה שמשכן שילה עתיד להעשות בחלקו של יוסף ועתידין ליחרב ויתן את קולו בבכי כשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכיה כך הקב"ה אינו גואל את ישראל אלא מתוך בכיה שנאמר (ירמיה לא) בבכי יבואו ובתחנונים אובילים:

(7) מהר"ל, גור אריה על רש"י שם

ויש לתמוה על מדרש זה דמאי שנא מצוואריו דגם הוא לשון רבים כמו ידיו ורגליו . . . ול"נ דנקרא הצואר בלשון רבים כי מן הצואר ולמטה כל האיברים הם שנים שנים שתי ידים שתי רגלים גם גוף האדם הם צלעות לימין האדם צלעות מיוחדות ומצד שמאל צלעות מיוחדות אבל הצואר מחבר שני הצדדין יחד ומפני זה הצואר יקרא לפעמים לשון רבים מפני שהוא חבור שני הצדדין ולפעמים יקרא לשון יחיד לפי שהוא אחד ג"כ. והוא עיקר הטעם . . . ויש לתרץ דצווארי בנימין יו"ד הרבוי נשמע . . . לכך דרשינן שבכה על שני מקדשים אבל צוואריו הרי נקרא ביו"ד כמו בלא יו"ד שאין היו"ד נשמע וזה הוי שפיר דאין כאן משמעות שני צווארים ממש ומ"מ כיון דדרשינן אצל צווארי שלכך בא לשון רבוי שבכה על ב' מקדשים דרשינן נמי צוואריו שבא בלשון יחיד שבכה על מקרה שילה:

(8) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טזב

כמה צווארין הוו ליה לבנימין אמר רבי אלעזר בכה על שני מקדשים שעתידין להיות בחלקו של בנימין ועתידין ליחרב ובנימין בכה על צוואריו בכה על משכן שילה שעתידין להיות בחלקו של יוסף ועתידין ליחרב

(9) רש"י מסכת מגילה דף טזב

כמה צווארין היו לו לבנימין. לא גרסינן שכן דרך המקרא לכתוב צווארי לשון רבים על חלקת צוואריו:

(10) נחלת יעקב על רש"י שם

ושינוי לשון קדריש מדכתיב גבי אחים ויבך עליהם, ואילו לגבי יוסף ובנימין הזכיר לשון צואר שמע מינה לדרשא קא אתא לרמז על בית המקדש שנקרא צואר בפסוק "צוארך כמגדל השן" (שיר השירים ז:ה)

(11) שיר השירים רבה פרק ד

צוארך זה בית מקדש ולמה מדמהו בצואר? שכל ימים שהיה בית המקדש בנוי וקיים היו צוארך של ישראל פשוט בין אומות העולם וכיון שחרב בית המקדש כביכול נכפף צוארן של ישראל . . . ד"א מה צואר זה נתון בגבהו של אדם כך בית המקדש נתון בגבהו של עולם ומה צואר זה רוב תכשיטין תלוין בו כך כהונה מבית המקדש לוויה מבית המקדש ומה צואר זה אם ניטל אין לאדם חיים כך משחרב בית המקדש אין חיים לשונאי ישראל

(12) ספר דברים פרק לג

(יב) לבגמון אמר ידוד יושפן לבטח עליו חפף עליו כל היום ובין פתפיו שכן:

(13) רש"י על דברים פרק לג פסוק יב

ובין כתפיו שכן - בגובה ארצו היה בית המקדש בנוי אלא שנמוך כ"ג אמה מעין עיטם

14 מהר"ל, גור אריה על רש"י שם

על ב' מקדשים כו'. ומה שבכו עתה על שני מקדשים שעתידים ליחרב לפי שיש במדרש הבכיה וההכרה לאחיו היתה רמז על יהודה וישראל שהם עשרת השבטים שראש עשרת השבטים הוא יוסף שיודע יהודה לישראל בבכי ובתחנונים שנאמר "בבכי יבואו ובתחנונים אובלים וגו'" (ירמיה לא:ח) כל הענין הזה הוא רמז למה שעתיד כי האבות לעולם הם היו סימן לבנים ולפיכך נרמז זה עכשיו כי כאשר יתודעו ז"ל יבכו על הצרות והחורבנות שהגיע להם ליוסף חורבן אחד ולבנימין שני חורבנות.

15 מהר"ל, ספר נצח ישראל עמוד קנז/א

ויראה שבשביל כך היה נבדל יוסף שממנו שבט אפרים שהוא עיקר עשרת השבטים וכל מקומם, והיה נבדל מאחיו ולא היו יודעים מקומו כלל, והיה זה גזירה מאת הש"י שלא יהיה נודע להם. וכל ענין זה סימן לעתיד, שיהיו עשרת השבטים בארץ אחרת נבדלים מישראל אחרים, עד עלות הרצון לחבר אותם ביחד.

16 ספר בראשית פרק מו

(כט) וַיֹּסֶף יוֹסֵף מִרְפָּתוֹ וַיַּעַל לְקִרְיַת מִצְרָיִם אָבִיו גַּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל צַוְעָרָיו וַיִּבְכֶּה עַל צַוְעָרָיו עוֹד:

17 רש"י על בראשית פרק מו פסוק כט

ויבך על צואריו עוד - לשון הרבות בכיה . . . אף כאן הרבה והוסיף בבכי יותר על הרגיל אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמר רבותינו שהיה קורא את שמע:

18 פרוש הט"ז על התורה - בראשית פרק מה פסוק יד

ויפל על צוארי וגו', על שני מקדשות כו'. גבי יעקב לקמן כתיב ג"כ ויבך על צואריו ושם א"ל כן, אלא שיש שינוי לשון גבי בנימן כתיב צוארי וגבי יוסף צואריו ושניהם לשון רבים דקאי על המקדשות שלהם, והא דבכו על המקדשות בעת ההיא כי מעשה אבות סימן לבנים ורמז שיהיו ישראל כאבודים בגלות ויחזרו למקדש שלהם ע"י בכי כמ"ש בירמיה (ל"א) בבכי יבאו ובתחנונים אובלים, בב"י:

19 באר יצחק על רש"י על בראשית פרק מו פסוק כט

מידת האהבה אם היא במדרגת התפעלות היותר עצומה, ראוי לבלתי שכוח את הבורא ברוך הוא, אשר אליו תשוב כל אהבה, ואין על האדם לאהוב שום דבר בתכלית האהבה זולתו יתברך, ומפני העיקר הזה בבוא ליעקב יוסף בנו, והרגיש בנפשו כי אהבתו ושמחתו עליו גדלה עד לתכלית, עד שמשלהבת התפעלותו רשפיה רשפי אש לא יראה ולא ישמע דבר ודיבוקו רק בו, לזאת נסוג אחר מיד, והעלה על לבו כי האהבה במדרגה ההיא איננה נאותה בלתי ליוצר הכל וסיבת כל הסיבות, ולכן השיב רשף האהבה שעלתה עליו למקורה, וזהו אומרם ז"ל שקרא קריאת שמע. וענינו, שהסב מחשבתו באהבתו הבורא אל הבורא.